

Наливайко Наталія

кандидат педагогічних наук, викладачка кафедри української мови, основ психології та педагогіки,

Харківський національний медичний університет,

Харків, Україна

na.nalyvaiko@kntmu.edu.ua

ORCID: 0000-0001-7622-0411

Наливайко Олексій

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

Харків, Україна

nalyvaiko@karazin.ua

ORCID: 0000-0002-7094-1047

Харченко Андрій

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психологічного консультування і психотерапії

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна,

Харків, Україна

aakharchenko@karazin.ua

ORCID: 0000-0001-6685-1498

Мкртічян Оксана

доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, технологій та методів дошкільного навчання

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,

Харків, Україна

mkrtychan79@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4962-3631

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ У КНР

Анотація. У дослідженні розглянуто питання нормативно-правового забезпечення освітньої діяльності у КНР. Визначено основні законодавчі акти в галузі освіти. Закцентувано увагу на сучасному плані «Модернізації освіти Китаю до 2035 року».

Ключові слова: Китайська Народна Республіка, закони, освіта, план розвитку.

Abstract. The research examines the issues of regulatory and legal support of educational activities in the People's Republic of China. The main legislative acts in the field of education are defined. Attention is focused on the current plan "Modernization of China's Education by 2035".

Key words: People's Republic of China, laws, education, development plan.

Якісне законодавче забезпечення освітнього процесу – це запорука його ефективності та зрозумілості усіма суб'єктами освітнього процесу. Тому одним із головних завдань успішної держави є якісна розробка нормативно-правового забезпечення освітнього процесу на засадах прозорості, зрозумілості, адекватності та з урахуванням сучасних світових тенденцій у різних галузях науки та техніки.

Справжнім прикладом такої законодавчої діяльності виступає Китайська Народна Республіка (КНР), де питанням освіти приділяється значна увага, що підтверджується розгалуженою системою нормативно-правових актів різної юридичної сили, які регламентують основні та другорядні законодавчі відносини у сфері освіти та суміжних послуг [4].

Мета дослідження полягає у науковому аналізі сучасного стану нормативно-правового забезпечення освітньої діяльності у КНР.

Розвиток освітніх законів і систем освітнього регулювання у КНР відбувається в синергії з розвитком демократії та правового будівництва країни. Законодавство кожного соціального підприємства поступово вдосконалюється, не є винятком і освітні установи. Партія й уряд упровадили в життя велику кількість принципів, стратегій і стандартизованих документів з освіти, заснованих на потребах реформування старої системи освіти, які зіграли важливу роль у сприянні розвитку соціалістичної освіти у КНР [4].

Сучасна освіта в Китаї має досить представницьку нормативно-правову базу. Якщо розглядати сучасний стан розвитку нормативно-правового забезпечення у Китаї, то починаючи з кінця 80-х та 90-х років ХХ століття і по теперішній час приймалися закони, положення, укази, проекти, які підвищували освітню діяльність у суспільстві. Зокрема, це закони «Про обов'язкову освіту» (1985 р.), «Про викладачів» (1993 р.), «Про освіту» (1995 р.), «Про вищу освіту» (1998 р.), «Положення про викладацький ценз» (1995 р.) тощо. Окремо потрібно вказати дві програми, які регламентують освітній процес та задають шлях його розвитку у ХХІ столітті, це

«Національний план Китаю щодо середньої та довгострокової реформи та розвитку освіти (2010-2020) [1] та план «Модернізації освіти Китаю до 2035 року» [5].

Розглянемо більш детально другий документ у контексті того, що він буде регламентувати розвиток та перспективи освіти у КНР до 2035 року.

Випущений у 2015 році та схвалений усіма державами-членами Організації Об'єднаних Націй документ «Перетворення нашого світу: порядок денний сталого розвитку на період до 2030 року» містить 17 цілей сталого розвитку (ЦСР) для досягнення сталого людського розвитку в економічному, соціальному та екологічному аспектах. Це базові положення, які слугували рамкою цілей створення плану «Модернізації освіти Китаю до 2035 року».

Ці документи, звіти та дії певним чином сформували планування освіти в Китаї. На початку 2016 року китайські політики почали розробляти середньо- та довгостроковий план розвитку освіти. У цьому процесі «забезпечення інклюзивної та справедливої високоякісної освіти та сприяння можливостям навчання протягом усього життя для всіх» були асимільовані як цілі модернізації освіти Китаю.

У жовтні 2017 року Національний з'їзд Комуністичної партії Китаю запропонував уряду Китаю після реформ і відкритості країни прийняти стратегічні заходи для соціалістичної модернізації. Таким чином було запропоновано стратегічні цілі «трьох кроків». Перший крок – це вирішення проблеми існування людей. Другий крок передбачає досягнення двох цілей, необхідних для створення помірно процвітаючого суспільства, обидві з яких були досягнуті. Третій крок передбачає побудову сучасної соціалістичної нації до сторіччя заснування Китайської Народної Республіки.

На основі комплексного аналізу поточної міжнародної та внутрішньої ситуації та умов розвитку Китаю китайський уряд організує період 2020–2050 років у два етапи. Перший етап, 2020–2035 рр., передбачатиме досягнення соціалістичної модернізації. Другий етап, 2035–2050 рр., включатиме

перетворення Китаю в сучасну соціалістичну країну, яка є процвітаючою, сильною, демократичною, культурно розвиненою, гармонійною та красивою [3].

Таким чином, модернізація освіти Китаю до 2035 року, а не до 2030 року, була створена, щоб відповісти на вимоги національної стратегії розвитку модернізації Китаю. Освітній план полягає в тому, щоб побудувати потужну систему освіти, яка є фундаментальним проектом для значного омолодження китайської нації. Крім того, освіта, що розвивається, покликана служити підтримкою фундаментальних вимог модернізації країни в 2035 році та реалізувати розвиток соціалізму з китайською специфікою в нову еру. Отже, Китай буде сучасним, гармонійним і творчим суспільством [2]. Вважається, що модернізація освіти в Китаї значною мірою сприятиме реалізації цих цілей у 2035 році.

План «Модернізації освіти Китаю до 2035 року» складається з п'яти частин: стратегічне підґрунтя, загальне мислення, стратегічні завдання, шлях упровадження та гарантії. План встановлює вісім основних концепцій, наголошуючи на етиці як пріоритеті освіти, всебічному розвитку, орієнтації на людей, навчанні протягом усього життя, персоналізованому викладанні, інтеграції знань і практики, інтегрованому розвитку, а також спільному створенні та спільному використанні знань.

Проте в освітній системі КНР є і ряд проблемних моментів, які потрібно вирішувати на шляху до реалізації поставлених цілей плану «Модернізації освіти Китаю до 2035 року». Перед лицем безпрецедентних можливостей і викликів ми повинні залишатися спокійними щодо того факту, що освіта в цій країні все ще відстає від вимог національного соціально-економічного розвитку та попиту людей на якісну освіту. Концепція освіти КНР, зміст і методика викладання є відносно застарілими, навантаження на учнів початкової та середньої школи надто важкі, сприяння якісній освіті припинено, і гостро не вистачає інноваційних, практичних і різнобічних фахівців. Китайська освітня система і механізми ще недосконалі. Школам не вистачає практичності в їхній діяльності, а структура та географічний розподіл освітніх ресурсів ще не

вирівняні. Збіднілі та етнічні автономні території відстають у розвитку освіти, також є нерівномірності між міськими та сільськими районами та між різними регіонами. Фінансування освіти не встигає за потребами, і освіта ще не отримала того стратегічного пріоритету, якого вона заслуговує. Отримувати якісну освіту – це заклик народу, а поглиблення реформи освіти – спільне бажання китайського суспільства [1, с. 6].

Список використаних джерел

1. People's Republic of China. Outline of China's National Plan for Medium and Long-term Education Reform and Development (2010–2020).
2. World Bank and the Development Research Center of the State Council, P. R. China. China 2030: Building a modern, harmonious, and creative society. 2013. Washington, DC: World Bank.
3. Xi, J. Following the path of socialist education with Chinese characteristics to nurture generations of capable young people well-prepared to join the socialist cause. Retrieved from http://www.moe.gov.cn/jyb_xwfb/s6052/moe_838/201809/t20180910_348145.html [in Chinese].
4. Xu, X., Mei, W. System of Educational Legislation. In: Educational Policies and Legislation in China. 2018. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-13-0875-8_2.
5. Zhu, Y. New national initiatives of modernizing education in China. *ECNU Review of Education*. 2019. 2(3). 353-362.